

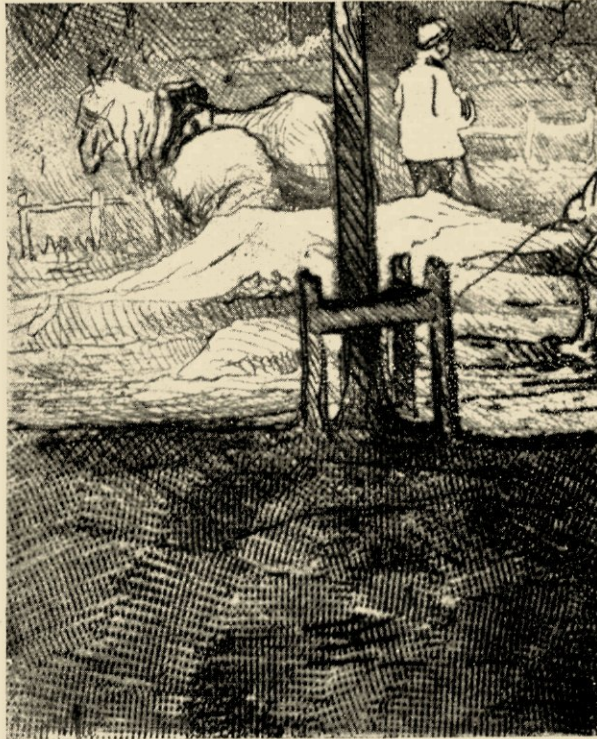
gummi-rol de vernis op de verwarmde plaat wordt uitgerold. Ook kan een spoedig drogende oplossing der vernis gebruikt worden. In alle gevallen wordt gewalmd, de plaat ziet er dus gelijkmatig zwart uit. Elke lijn die de naald nu trekt doet het koper goudachtig glanzend te voorschijn komen en het is een der spannendste momenten van het etsen, als de tintelende lijnen uit het lakzwarte fond beginnen op te fonkelen; het is of de teekening leeft en beweegt.

Om te sterk glanzen van het metaal voor de oogen te verzachten, wordt dikwijls een transparant lichtscherf gebruikt, dat ongeveer onder een hoek van 45 graden met het raam wordt geplaatst.

Ook bij het drukken van de plaat wordt het veelal onmisbaar geacht (zie Afb. 6), mer kan dan scherper zien hoeveel inkt moet worden achtergelaten.

Bij het teekenen kan gebruik gemaakt worden van een te voren op papier gezette schets, door die op de plaat over te brengen. Een vel dun papier wordt daartoe aan één kant met krijt bestreken, en met die zijde op de plaat gelegd. Hierop komt dan weer het papier met de teekening te liggen en de lijnen daarvan worden met een naald overgetrokken. Door de lichte drukking die zich door het onderste vel papier voortplant hecht zich het krijt op den etsgrond volgens de lijnen die door de naald worden overgehaald. Men heeft dan om zoo te zeggen de plaats bepaald, waar iedere etslijn komen moet. Met een dergelijke manier van doen

wordt echter een belangrijk iets op den achtergrond gedrongen, wij wezen er reeds eerder op: de spontaneiteit waarmee een ets ontstaan kan. Zoo is het bekend dat de meeste van Rembrandt's etsen direct, dus zonder overdruk van een teekening, werden gemaakt, en die waarbij de overdruk werd toegepast behooren allermint tot de beste. Vooral bij het etsen naar de natuur — want men kan met plaat en etsnaald ook zeer goed buiten werken — is deze omweg hinderlijk, maar dan wordt ook een teekenen zonder wijfelen of onvastheid vereischt. Juist de gemakkelijheid waarmee elke lijn gezet wordt wijst er als 't ware op dat de spontaan gedane, eenvoudige maar sprekende lijn eigenlijk het meest „etsurig” van karakter is. De lijn is dan ook het voornaamste element in alle etskunst, en wel nergens van een zoo vlijmende scherpte en krasse raakheid te verkrijgen als hier. Het maken van een prent, waarin de lijnen hun persoonlijke

AFB. 5. DE VERGROOTING VAN EEN GEDEELTE DERZELFDE ETS, WAAROP DE STIPPEN, DOOR DE ROULETTE VERKREGEN, DUIDELIJK ZICHTBAAR ZIJN. VOORAL LINKS IS HET HEEN- EN WEER-BEWEGEN VAN HET INSTRUMENTJE AAN DE ZIGZAG-LIJNEN TE ZIEN.

betekenis hebben moeten opgeven, omdat ze met honderd andere samen een tint, een toon, moeten vormen, is dus krachtens het wezen der etskunst als wansmaak te brandmerken, als het lineaire daaraan is opgeofferd. Ongelukkigerwijs is dit maar al te dikwijls het geval geweest in vele z. g. reproductie-etsen. Waar aanvankelijk de reproductie van een schilderij niet door fotografie tot stand gebracht kon worden, kwam men er toe het ets-procédé daarvoor te misbruiken. Nu